

1. ΟΙ ΕΟΡΤΕΣ

Οί έορτές είναι μέρες του χρόνου αφιερωμένες στη λατρεία του Θεού και στην τιμή και ανάμνηση της Παναγίας και των 'Αγίων.

Οί χριστιανοί τίμησαν πρώτα πρώτα την ήμερα της Κυριακής, γιατί ήταν ή μέρα της 'Αναστάσεως του Χριστού. Σιγά σιγά όμως, όσο ή μνήμη της 'Εκκλησίας μας πλήθαινε από συγκινητικές παραδόσεις και γεγονότα, οί χριστιανοί καθιέρωσαν τον κύκλο των έορτών της χρονιάς, πού, ανάλογα με το ποϋ αναφέρονται, πήραν τὰ τρία χαρακτηριστικά σαν έορτές: α) δεσποτικές, β) θεομητορικές, γ) έορτές των 'Αγίων.

Δεσποτικές είναι οί έορτές ποϋ αφιερώνονται στο Χριστό, θεομητορικές είναι οί έορτές ποϋ αναφέρονται στην Παναγία και οί έορτές των 'Αγίων αφιερώνονται στα ιερά πρόσωπα, ποϋ άφησαν ένα ζωντανό παράδειγμα άξιο θαυμασμού και μιμήσεως.

α' Δεσποτικές έορτές

Διαιρούνται σε άκίνητες και κινητές.

Οἱ ἀκίνητες δεσποτικές ἑορτές ἔχουν καθορισμένη ἡμερομηνία μέσα στοῦ χρόνου καὶ εἶναι :

(1) **Τὰ Χριστούγεννα.** Ἐορτάζονται στίς 25 Δεκεμβρίου. Εἶναι μιὰ μεγάλη ἑορτή, ἡ πιὸ μεγάλη (μαζί μέ τὸ Πάσχα) ἑορτή τῆς χριστιανοσύνης. Ἐορτάζομε τὸ μεγάλο καὶ κοσμοϊστορικὸ γεγονός τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Θεοῦ. Στούς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνες οἱ χριστιανοὶ πανηγύριζαν τὴν ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ τὴν ἑορτὴ τῶν Θεοφανίων μαζί. Ἀργότερα ὅμως τὰ Θεοφάνια πῆραν ξεχωριστὴ μέρα. Σύμφωνα μέ ἔθιμο παλιό, πρὶν ἀπὸ τὴν ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων ἔχομε νηστεία σαράντα ἡμερῶν.

(2) **Ἡ Περιτομὴ τοῦ Χριστοῦ.** Τὴν 1η Ἰανουαρίου ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ τὴν ἀνάμνηση τῆς περιτομῆς τοῦ Κυρίου, ἔθιμο τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου, ποὺ ἀφοροῦσε τὰ ἀρσενικὰ παιδιά, ὅταν γίνονταν ὀκτῶ ἡμερῶν. Τὴν ἡμέρα ἐκείνη δίναν καὶ τὸ ὄνομα στοῦ βρέφους. Τὸ Χριστὸ τὸν ὀνόμασαν Ἰησοῦ, ποὺ θὰ πῇ : Σωτήρας τοῦ κόσμου. Στὸ χριστιανισμὸ τὸ ὄνομα τοῦ παιδιοῦ δίνεται μέ τὸ μυστήριον τοῦ βαπτίσματος.

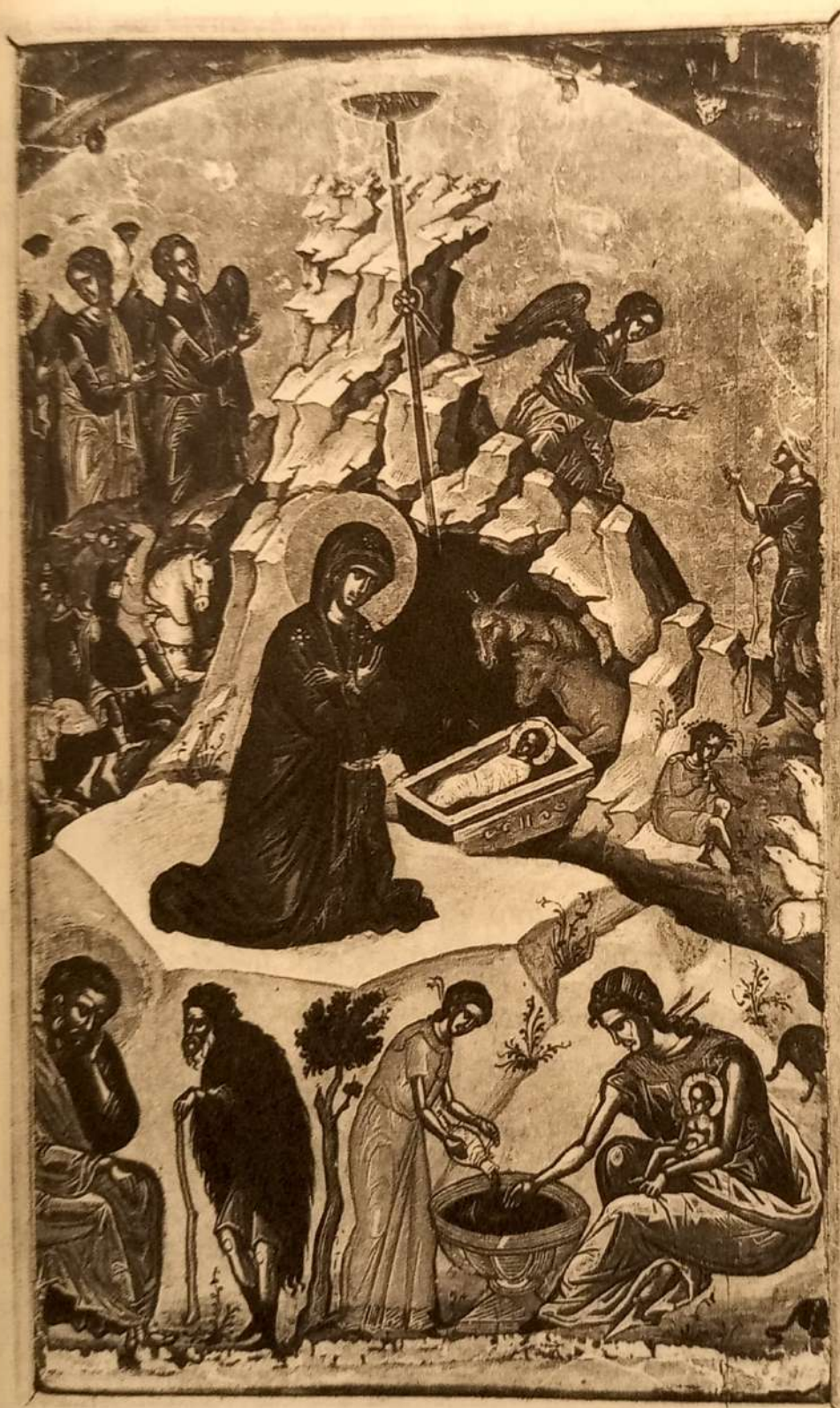
(3) **Τὰ Θεοφάνια ἢ Ἐπιφάνια ἢ Φῶτα.** Ἐορτάζεται στίς 6 Ἰανουαρίου σὲ ἀνάμνηση τῆς βαπτίσεως τοῦ Κυρίου στὸν Ἰορδάνη ἀπὸ τὸν Ἰωάννη τὸ βαπτιστὴ. Λέγονται καὶ Θεοφάνια ἢ Ἐπιφάνια, γιατί αὐτὴ τὴν ἡμέρα, τὴν ὥρα τῆς βαπτίσεως, φάνηκαν καὶ τὰ τρία πρόσωπα τῆς Ἀγίας Τριάδας (ὁ Πατέρας, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα).

Φῶτα ὀνομάστηκαν, γιατί στὰ παλιὰ χρόνια βαπτίζονταν (φωτίζονταν) πολλοὶ χριστιανοὶ αὐτὴ τὴν ἡμέρα.

(4) **Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου.** Ἐορτάζεται στίς 2 Φεβρουαρίου καὶ εἶναι ἡ θύμηση τῆς ὑποδοχῆς (ὕπαπαντῆ) τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸ γέρο ἱερέα Συμεών, ποὺ προφητικὰ τὸν περίμενε μέ λαχτάρει. Ὅταν τὸ βρέφος τὸ ἔφερε ἡ Μαρία στοῦ ναοῦ, ὁ γέροντας σκίρτησε ἀπὸ χαρὰ, τὸ ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του καὶ δακρυσμένος ψιθύρισε τό : *« Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου Δέσποτα! . . . »*

(5) **Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Σωτῆρος** στίς 6 Αὐγούστου. Θυμίζει τὴ θαυμαστὴ στιγμή, ποὺ πάνω στοῦ βουνὸ Θαβὼρ ὁ Χριστὸς

Ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ἔργο τοῦ Κρητικοῦ ζωγράφου Θεοφάνη
(16ος αἰώνας). (Μονὴ Σταυρονικήτα Ἁγίου Ὄρους)

« μεταμορφώθηκε » μπροστά στα μάτια τῶν ἀγαπημένων του μαθητῶν, Πέτρου, Ἰακώβου καὶ Ἰωάννη.

(6) Ἡ Ὑψωση τοῦ Τίμιου Σταυροῦ στίς 14 Σεπτεμβρίου. Αὕτῃ τὴν ἡμέρα τὸ ἔτος 629 μ.Χ. ὁ Ἡράκλειος ξανάφερε τὸν Τίμιο Σταυρό, ποὺ εἶχαν λεηλατήσει οἱ Πέρσες, καὶ τὸν « ἀνύψωσε » πάλι στὴ θέση του, στὰ Ἱεροσόλυμα, στὸ ναὸ τῆς Ἀναστάσεως. Ἡ ἐορτὴ αὕτῃ θεωρεῖται « δεσποτική », γιατί ὁ σταυρὸς εἶναι τὸ ὄργανο τῆς μεγάλης θυσίας τοῦ Χριστοῦ.

β' Κινητὲς δεσποτικὲς ἐορτὲς

Εἶναι ἐκεῖνες ποὺ δὲν ἐορτάζονται σὲ ὀρισμένη ἡμερομηνία τοῦ χρόνου, ἀλλὰ ἔχουν σὰ βάση τους τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα.

Καὶ ἐπειδὴ τὸ Πάσχα εἶναι πάντοτε Κυριακὴ, ὅλες οἱ κινητὲς ἐορτὲς, ἔχουν καθορισμένη μέρα τῆς ἐβδομάδας. Δέκα ἐβδομάδες πρὶν ἀπὸ τὸ Πάσχα ἀρχίζει ὁ κύκλος τῶν κινητῶν ἐορτῶν :

(1) Κυριακὴ τοῦ Τελῶνῃ καὶ Φαρισαίου.

Πῆρε τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὴ σχετικὴ παραβολὴ τοῦ Εὐαγγελίου.

(2) Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου.

Πῆρε τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὴ σχετικὴ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου, ποὺ διαβάζεται στὴν Ἐκκλησίᾳ αὕτῃ τὴν ἡμέρα.

(3) Ἡ Κυριακὴ τῶν Ἀπόκρεω.

Ἀρχίζει ἡ προετοιμασία τῆς νηστείας.

(4) Ἡ Κυριακὴ τῆς Τυροφάγου.

Ἀρχίζει ἡ νηστεία.

(5) Πρῶτῃ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν ἢ Κυριακὴ τῆς ὀρθοδοξίας.

Ἐορτάζεται ἡ ἀνάμνηση τοῦ σπουδαίου γεγονότος τῆς ἀναστηλώσεως τῶν εἰκόνων. Εἶναι ἡ σημαντικὴ νίκη τῶν εἰκόνων, ποὺ τίς ξανάφερε σὲ χρῆση ἡ Αὐτοκράτειρα Θεοδώρα τὸ 842 μ.Χ.

(6) Δεύτερῃ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν.

(7) Τρίτῃ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν ἢ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως.